

Dec.

๗๗๑๗๙๒

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้
เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒

นางบุษบา ชูแสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี ๒๑ มี.ค. ๒๕๕๑

เลขทะเบียน ๐๐๒๑๒๐๓๒

เลขเรียกหนังสือ

กน

๓๗๑.๗๑๖

๖๖๑๖ ก

๖๕๔๑

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

๒๕๔๙

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

A STUDY OF SATISFACTION IN LUNCH PROJECT BY USING BASIC SUPPORT
MONEY FOR POOR STUDENTS OF SAMUTPITTAYAKHOM SCHOOL THE
OFFICE OF SAMUTPRAKARN EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

MRS. BUTSABA CHUSAENG

This research is a part of the study under the curriculum of
Master of Education Administration Program

2006

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ภาคนิพนธ์ การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน
โดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียน
สมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
โดย นางบุษบา ชูแสง
สาขา การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เหมทานนท์
กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรีศร ประกอบผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

W M

..คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณะกรรมาธิการการสอบภาคนิพนธ์

..ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เจริญสุขจร)

..กิจกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนวย เกษชัยศรี)

...กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประกาศคุณูปการ

ภาคินพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ที่ได้รับเป็นประธานควบคุมภาคินพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์เศศ ประกอบผล กรรมการควบคุมภาคินพนธ์ และท่าน ดร.นิวัติ น้อยมณี ที่ปรึกษาภาคินพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนางสาวนงลักษณ์ เรือนทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรพิทยาคมที่อำนวยความสะดวก และอนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในโรงเรียน พร้อมทั้งเป็นที่ปรึกษาภาคินพนธ์ฉบับนี้ด้วย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แก่ นายวิฑูรย์ ชั่งโต นางพลุมาศ ทับเกร็ด และนายชลินทร์ ศิลปสมศักดิ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจทานเครื่องมือที่ใช้เพื่อการวิจัย และให้คำแนะนำชี้แนวทางเกี่ยวกับแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณบุษรา เขินอำนวย และทุกท่านที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงองค์ความรู้และเอกสารเพื่อนำมาประกอบเป็นภาคินพนธ์เล่มนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของบิดา มารดา ที่ได้อมรมสั่งสอนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ให้การสนับสนุนในการเรียน และที่สำคัญที่สุดคือ ความรักความเข้าใจจากครอบครัว เพื่อนครู ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือกันตลอดมา

บุษบา ชูแสง

บุษบา ชูแสง. (2549) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน

โดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2. ภาคนิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิต.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์,

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์เศศ ประกอบผล.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาหารและการบริการ ด้านสถานที่ ด้านภาชนะและอุปกรณ์ ด้านบุคลากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนในโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนสมุทรพิทยาคม รวมทั้งสิ้น 147 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันในด้านอาหารและการบริการด้านสถานที่ ด้านภาชนะและอุปกรณ์ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกด้านเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1.)ด้านบุคลากร 2.) ด้านอาหารและการบริการ 3.) ด้านภาชนะและอุปกรณ์ 4.) ด้านสถานที่

BUTSABA CHUSAENG,(2006). A STUDY OF SATISFACTION IN LUNCH PROJECT BY
USING BASIC SUPPORT MONEY FOR POOR STUDENTS OF
SAMUTPITTAYAKHOM SCHOOL THE OFFICE OF SAMUTPRAKARN
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2 GRADUATE SCHOOL, RAJABHAT
BANSOMDEJ CHAOPRAYA UNIVERSITY.ADVISOR . ASSOC.PROF. MANEE
HEMTHANON,ASST.DR.SAKCARED PRAGOBPOL.

The purposes of the research were to study satisfaction of students towards school lunch project in Samutpittayakhom school under educational Service Area office 2 in 4 way ; Food and services,Buildings,Ulensil and equipment and personnel. A sample of 147 was multistage randomly selected from the lunch – project students of samutpittayakhom school. Program SPSS was used to analyze the data in terms to percentage,mean,standard deviation.

The results of the research indicated that satisfaction of students towards school lunch Project of Samutpittayakhom school by using basic support money For poor students From Educational service Area office 2 were at high level in the aspects of food and services,buildings,utensil and equipment and personnel. The items that were ranked the highest in each of the aspects mentioned above were 1.) personnel 2.) Food and services 3.) utensil and equipment 4.) buildings.

สารบัญ

หน้า

ประกาศคุุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	9
โครงการอาหารกลางวัน.....	13
เงินอุดหนุนปัจจัยปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน.....	21
โรงเรียนสมุทรพิทยาคม.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	47
อภิปรายผลการวิจัย.....	48
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	58
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	59
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	62
ประวัติผู้วิจัย.....	67

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) กับ ทฤษฎีของเฮอเบอร์ก (Herzberg).....	12
2 แสดงข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม.....	26
3 แสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม.....	27
4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	36
6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกรายข้อ.....	37
7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านอาหารและการบริการ จำแนกรายข้อ.....	39
8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านสถานที่ จำแนกรายข้อ.....	41
9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านภาชนะและอุปกรณ์ จำแนกรายข้อ.....	43

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านบุคลากร จำแนกรายข้อ.....
	45

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	แสดงแผนภูมิการบริหารงานฝ่ายบริหารโรงเรียนสมุทรพิทยาคม.....	24
3	แสดงแผนภูมิการบริหารงานฝ่ายวิชาการโรงเรียนสมุทรพิทยาคม.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา และยังเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เด็กไทยเราพร้อมที่จะรับเอาความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาตนเองให้เกิดปัญญาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในอนาคต (บุษรา เชนอำนวย 2546 : 1)

สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวเป็นความนำของแผนว่า

“รัฐมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่จะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย รัฐตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้นได้ดีเท่าที่ควร

และมีหลักการสำคัญ 4 ประการคือ การสร้างความเจริญองงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ และคุณธรรม การใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่และความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกับการพึ่งตนเอง พร้อมด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคคลทั้งในด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกายและด้านสังคม ให้สมดุลกลมกลืนกัน โดยที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ และกำหนดการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียนซึ่งแบ่งไว้เป็น 4 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา คุณธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย

ในด้านสุขภาพเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ประมาณร้อยละ 19 หรือประมาณ 400,000 คน อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ เด็กอายุแรกเกิดถึง 2 ปี จำนวนมาก มีภาวะโลหิตจาง โดยเฉพาะในชนบทมีเด็กที่เป็นโรคโลหิตจางค่อนข้างสูง ประมาณร้อยละ 25 - 30 นอกจากนั้นยังมีการขาดสารอาหารที่สำคัญ เช่น สารไอโอดีนและธาตุเหล็ก" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548 : ออนไลน์)

ผลเสียของการขาดอาหาร เด็กจะมีการพัฒนาสมองได้น้อย สติปัญญาต่ำ การเรียนรู้ช้า เชื่อยชา โดยเฉพาะเด็กต่ำกว่า 5 ปี ที่มีการขาดอาหารโดยเฉพาะแบบเรื้อรังซึ่งจะมีผลต่อระดับสติปัญญาของเด็ก จากการศึกษาของ Mendez MA และ Adair LS ในเด็กอายุ 8 และ 11 ปี ที่ประเทศฟิลิปปินส์ จำนวนประมาณ 2,000 คน พบว่า เด็กที่มีภาวะเตี้ยเมื่ออายุ 0 - 2 ปี มีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้ (cognitive ability) ที่อายุ 8 และ 11 ปี น้อยกว่าเด็กที่มีภาวะโภชนาการปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาพัฒนาการและเชาวน์ปัญญาของเด็กไทย จำนวน 8,974 คน ปี 2546 โดย พญ.นิชรา เรืองดารกานนท์ พบว่า ระดับสติปัญญาของเด็กไทยมีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น คือ เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี, อายุ 3 - 5 ปี, อายุ 6 - 13 ปี และอายุ 13 - 18 ปี มีค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาเท่ากับ 100.5 (± 14.3), 91.1 (± 22.7), 88.0 (± 12.6) และ 86.7 (± 13.9) ตามลำดับ ภูมิด้านทานโรคต่ำจึงมักมีการติดเชื้อ มีอัตราป่วย และตายในเด็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งการเจ็บป่วยของเด็กเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ เป็นนาน หายช้า และมีความรุนแรง เช่น ท้องเสีย เป็นหัด ไข้หวัด ปอดบวม เป็นต้น ทำให้มีโอกาสเสียชีวิตได้ จากรายงานขององค์การยูนิเซฟ ชี้ให้เห็นว่า 3 ใน 4 ของเด็กที่ตายจากสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการขาดอาหาร เป็นเด็กที่ขาดอาหารในระดับเริ่มแรกและปานกลาง ซึ่งไม่ได้แสดงอาการอ่อนแอออกมาให้เห็น เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในผู้ใหญ่ เด็กที่ขาดอาหาร โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี เมื่อเป็นผู้ใหญ่มีโอกาสเป็นโรคเรื้อรังต่างๆมากขึ้น เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหัวใจและหลอดเลือด เนื่องจากเมื่อตอนเป็นเด็ก ร่างกายเคยชินกับการได้รับอาหารน้อย ร่างกายจึงพยายามสะสมไขมันไว้ เมื่อเป็นผู้ใหญ่จึงมีความเสี่ยงสูงกว่าคนทั่วไปที่จะเกิดภาวะอาหารเกินและโรคเรื้อรังที่เกี่ยวกับอาหารได้ง่ายกว่าคนทั่วไป เพิ่มโอกาสที่จะมีลูกน้ำหนักแรกเกิดน้อย (low birth weight) เด็กผู้หญิงที่ขาดอาหาร เมื่อโตขึ้นจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดอาหาร และเมื่อตั้งครรภ์ ลูกที่เกิดมามีโอกาสน้ำหนักแรกเกิดน้อย เป็นเด็กขาดอาหารไปด้วย เป็นวงจรต่อไปเรื่อยๆ ประสิทธิภาพการทำงานต่ำ เด็กที่ขาดอาหาร เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพต่ำ ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีผลต่อการพัฒนาประเทศผลเสียทางเศรษฐกิจ เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

เด็กที่เจ็บป่วย รวมทั้งพ่อแม่ที่ต้องหยุดงานเพื่อดูแลรักษาลูก และผู้ใหญ่ที่เมื่อวัยเด็กขาดอาหารจะมีสุขภาพไม่ดี ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2548 : บทความ)

โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาที่สถาบันทางสังคมต้องการให้เกิดขึ้นจากความจำเป็นและความต้องการของสังคม มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่ออบรมสั่งสอนพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ มีทักษะ และมีความสามารถในการดำรงชีวิต มีจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม(บรรเทา กิตติศักดิ์,มปป.) ดังนั้นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียนคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คนดี หมายถึง คนที่มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของแต่ละศาสนาและรู้จักประมาณตน คนเก่ง หมายถึง คนที่มีสติปัญญา มีจินตนาการ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นพึ่งตนเองได้ มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมโลก เป็นผู้ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณสมบัติของ global literacy คือมีความรู้เรื่อง IT ภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติ คนมีความสุขคือ คนที่มีสุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี รู้จักและรักชุมชนมีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544 : 8)

ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยให้ความสำคัญกับงานทุกด้าน กล่าวคือให้ความสำคัญทั้งงานด้านวิชาการและงานด้านโภชนาการ เพื่อให้นักเรียนมีทั้งความสง่างามทั้งในด้านวิชาการ และมีการมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 3) กล่าวว่า

“โรงเรียนจะมีนักบริหาร หรือมีผู้บริหารประจำโรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับ ดูแลควบคุม และจัดการให้โรงเรียนดำเนินการ และทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุตามภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การ (Organization goal)”

สภาพการบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีการบริหารตามโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านงานบุคคล ด้านงานวิชาการ ด้านแผนงานงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการดำเนินการและผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานปัจจัยพื้นฐาน ของโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งการที่นักเรียนจะมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์และแข็งแรง อาหารและโภชนาการก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และทางการแพทย์ยืนยันว่า สมอ่งพัฒนาอย่างรวดเร็วในวัยเด็ก

ถ้าเด็กวัยนี้ขาดสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสมอง จะทำให้การพัฒนาของสมองชะงักงันและอาจเป็นผลเสียไปตลอดชีวิต แม้แต่การขาดอาหารเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะระหว่างเรียนก็มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีการศึกษาค้นคว้าพบว่า เด็กท้องหิว รับประทานอาหารไม่เต็มที่หรือไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรือกลางวัน จะง่วงเหงา เชื่องซึม ขาดความสนใจ และตั้งใจที่จะเรียน (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2543 : 10) อาหารกลางวันจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นโรงเรียนจึงจัดโครงการอาหารกลางวันขึ้นเพื่อให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ทุกวันตลอดปีการศึกษาอย่างเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน, 2544)

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาระบบการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสถานภาพของนักเรียนในโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม ปีการศึกษา 2549
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม ปีการศึกษา 2549

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน ใน 4 ด้าน

1. ด้านอาหารและการบริการ
2. ด้านสถานที่
3. ด้านภาชนะและอุปกรณ์
4. ด้านบุคลากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุน ปัจจุบันพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 522 คน ได้แก่

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 182 คน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 167 คน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 173 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยได้จากการสุ่มแบบหาค่าตามตารางของยาโมเน(Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรอิสระ(Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพของนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

1. เพศ จำแนกได้ 2 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง
2. ระดับชั้น จำแนกได้ 3 ระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
3. อายุ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจุบันพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ไว้ ดังนี้

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการได้รับการบริการจากโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนในโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2549

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนสมุทรพิทยาคม ปีการศึกษา 2549

โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง โครงการที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกสุขอนามัยทั้งปริมาณและคุณภาพ

โครงการเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง โครงการอุดหนุนของรัฐบาลเพื่อเป็นการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนขาดแคลน

นักเรียนยากจน หมายถึง นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ ต่อครัวเรือน ไม่เกิน 40,000 บาท ต่อปี

โรงเรียนสมุทรพิทยาคม หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โภชนาการ หมายถึง คุณค่าอาหารที่มีต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต ช่วยเสริมสร้างส่วนที่สึกหรอ บำรุงสมอง ทำให้เฉลียวฉลาด ช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง มีกำลังเคลื่อนไหว ทำงานได้ อวัยวะต่าง ๆ ทำงานเป็นปกติ โดยที่คุณค่าของอาหารต้องเพียงพอกับความต้องการในแต่ละช่วงอายุ

การสุขาภิบาลอาหาร หมายถึง การจัดและการควบคุมอาหารให้สะอาด ปลอดภัย จากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีที่มีพิษต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพอนามัยและการดำรงชีวิตของมนุษย์

การบริการ หมายถึง การอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน เพื่อที่จะได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอ สถานที่สะอาด สะดวกสบาย

การบริหาร หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่ทำให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ

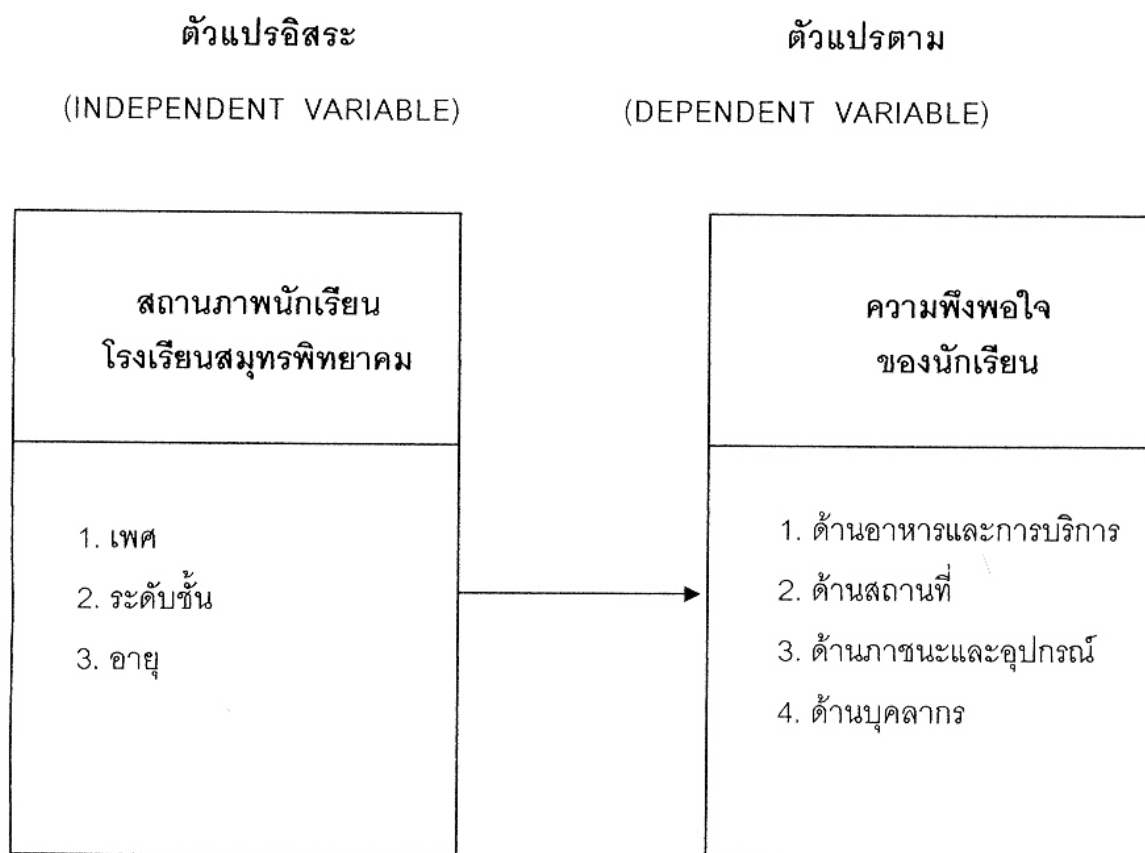
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการบริหารและปรับปรุงโครงการต่อไป
2. เป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการโครงการในการปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของเด็กนักเรียนในโครงการต่อไป

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 นำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- ความหมายของความพึงพอใจ
- ทฤษฎีความต้องการของ Maslow
- ทฤษฎีแรงจูงใจ – สุขภาวะของ Herzberg

2. โครงการอาหารกลางวัน

- ความหมายของโครงการอาหารกลางวัน
- ความเป็นมาของโครงการอาหารกลางวัน
- ความสำคัญของโครงการอาหารกลางวัน
- ความมุ่งหมายของโครงการอาหารกลางวัน

3. เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน

- นิยาม
- เกณฑ์การจัดสรร
- การใช้จ่ายงบประมาณ

4. โรงเรียนสมุทรพิทยาคม

- ประวัติความเป็นมา
- โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน
- ฝ่ายวิชาการ
- งานปัจจัยพื้นฐาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

มาสโลว์ (Maslow 1954:80-91) ได้ตั้งสมมติฐานของทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นไว้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการนี้จะไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะถูกจัดเรียงลำดับความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานทางร่างกายไปสู่ความต้องการที่มีความซับซ้อน หรือเกี่ยวกับจิตใจ
3. บุคคลจะมีความต้องการในลำดับต่อไป เมื่อความต้องการระดับพื้นฐานได้รับการตอบสนองของความพอใจตามสมควรแล้ว

มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ลำดับขั้นตามความสำคัญดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological need) เป็นความต้องการขั้นเริ่มต้น แนวคิดความต้องการนี้มี 2 ประการ คือ แนวคิดเรื่องความสมดุลของร่างกาย (homeostasis) และภาวะการเจริญอาหาร (appetites) ซึ่งความสมดุลของร่างกาย หมายถึงความพยายามของร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติในการทำให้ร่างกายดำรงชีวิตอยู่ได้ กระบวนการแห่งความสมดุลของร่างกายเป็นขบวนการของเลือด กลืนแร่ น้ำตาล โปรตีน ไขมัน แคลเซียม ออกซิเจน ระดับความเป็นกรดต่าง อุณหภูมิในเลือด รวมถึงฮอร์โมน วิตามิน และอื่น ๆ ส่วนภาวะการเจริญอาหารมีความสัมพันธ์ต่อร่างกาย ถ้าร่างกายขาดสารอาหารใดมีแนวโน้มที่จะมีความปรารถนาโดยตรง ต่ออาหารที่มีสารอาหารนั้น ความต้องการด้านร่างกายมีมากมาย เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ การหลับนอน การออกกำลังกาย พฤติกรรมความเป็นแม่ รวมถึงประสานสัมผัสที่น่ายินดีพอใจ เช่น รส กลิ่น ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายนี้ เป็นพื้นฐานที่มีพลังเหนือความต้องการในขั้นอื่น ๆ ความต้องการนี้จะยุติเมื่อได้รับการตอบสนองซึ่งจะทำให้คนเกิดความพอใจ

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (safety and security need) เป็นความต้องการคุ้มครองภัยต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย ทางเศรษฐกิจ และในหน้าที่การงาน

3. ความต้องการความรักและการยอมรับจากกลุ่ม (belongingness and love need) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ และการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม

4. ความต้องการการยกย่องในสังคม (esteem need) เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนความเคารพนับถือตนเอง และความเคารพนับถือจากบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เมื่อได้รับการยกย่องว่ามีความสำคัญจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ

5. ความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต (self actualization need) เป็นความต้องการขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นความนึกคิดอย่างสูงสุดในชีวิต คือ ความรู้สึกรออยากมีความสำเร็จทุกสิ่งทุกอย่างความใฝ่ฝันความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังในชีวิตด้วยการใช้ความสามารถทักษะและศักยภาพอย่างเต็มที่

ทฤษฎีแรงจูงใจ – สุขภาวะ ของ Herzberg (Herzberg's Motivation- Hygiene Theory)

เฮอเบอร์ก(Herzberg (1966) อ้างถึงใน ประทีป,2541:4) ได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจที่เรียกว่า แรงจูงใจ – สุขภาวะ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ มาสโลว์(Maslow) ทฤษฎีนี้ มี 2 องค์ประกอบที่สำคัญ คือด้านแรงจูงใจ และด้านสุขภาวะ (motivation - hygiene)

เฮอเบอร์ก(Herzberg) ได้ลดระดับความต้องการลงเหลือ 2 ระดับ คือ ความต้องการทางสุขภาวะ (hygiene need) คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ ซึ่งใกล้เคียงกับความต้องการระดับต่ำของ Maslow และความต้องการทางแรงจูงใจ (motivation needs) คือสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจ ซึ่งใกล้เคียงกับความต้องการขั้นสูงของ Maslow ตัวทำให้ไม่พอใจช่วยทำให้คนงานทำงานได้อย่างน้อยเท่าที่ต้องการ ส่วนตัวแรงจูงใจทำให้คนงานทำงานได้สูงสุด นั่นคือตัวงานเองและการยอมรับความก้าวหน้า การเจริญเติบโต และการพัฒนาจะเป็นตัวสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้สูงสุด

ซึ่งสามารถเปรียบเทียบความต้องการตามแนวความคิดของ มาสโลว์ (Maslow) และเฮอเบอร์ก (Herzberg) ได้ ดังตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความต้องการในระดับสูงของมาสโลว์ (Maslow) คือ ความต้องการการยกย่องในสังคม และความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต เทียบได้กับแรงจูงใจของเฮอเบอร์ก (Herzberg) ส่วนความต้องการในระดับต่ำของมาสโลว์ (Maslow) คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง และความต้องการความรักและการยอมรับจากกลุ่มเทียบได้กับสุขภาวะของเฮอเบอร์ก (Herzberg)

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)
กับ ทฤษฎีของเฮอเบอร์ก (Herzberg)

ขั้นสูง	ความต้องการของ Maslow	ความต้องการของ Herzberg
	ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self actualization need)	แรงจูงใจ (Motivation)
	ความต้องการ การยกย่องในสังคม (Esteem need)	
	ความต้องการความรักและการยอมรับจาก กลุ่ม (Belongingness and love need)	
	ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and security need)	สุขภาวะ (hygiene)
	ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological need)	
	ขั้นต่ำ	

ที่มา : บุษรา เขินอำนาจ (2546 : 12)

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ มาสโลว์ (Maslow) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แม้จะมีงานวิจัยบางเรื่องพบว่า ไม่มีลำดับความต้องการดังกล่าวยกเว้นใน 2 อันดับแรก หรือความต้องการของคนอาจเกิดขึ้นได้พร้อมกันทั้ง 5 ลำดับ แต่ผลงานวิจัยส่วนใหญ่มักเป็นไปตามหลักการแห่งทฤษฎี ส่วนทฤษฎีแรงจูงใจ – สุขภาวะของ Herzberg นั้นชี้ให้เห็นทั้งปัจจัยที่นำไปสู่ความพึงพอใจ และปัจจัยที่นำไปสู่ความไม่พึงพอใจ การกระทำกิจการใด ๆ ก็ตามจำเป็นต้องพยายามขจัดปัจจัยที่นำไปสู่ความไม่พึงพอใจ ส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

โครงการอาหารกลางวัน

ความหมายของโครงการอาหารกลางวัน

นักวิชาการและสถาบันที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้
 วีณะ วีระไวยยะ (2524 : 21) กล่าวว่า

“ การบริการอาหารกลางวันนักเรียนช่วยให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารได้ถูกต้องถูกส่วน รู้จักการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่นและยังเป็นหลักประกันได้ว่าอย่างน้อยในวันนั้นเด็กได้รับสารอาหารต่าง ๆ หนึ่งในสาม ของความต้องการในวัน”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 24) กล่าวถึงโครงการอาหารกลางวันไว้ดังนี้

“โครงการส่งเสริมการจัดอาหารให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่โรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญาที่ถูกต้องตามกำลังเงินและเศรษฐกิจ ทั้งยังส่งผลเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร”

ธีรพงศ์ อองลอบ (2528 : 23) กล่าวถึงโครงการอาหารกลางวันไว้ว่า

“ เป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน หรือไม่ได้รับประทานอาหารที่มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง สร้างเสริมสติปัญญา ทำให้สามารถเรียนหนังสือได้ดีขึ้น”

ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2534 : 93-94) ได้กล่าวถึง การจัดบริการอาหารกลางวันไว้ดังนี้

“กิจกรรมในการกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่กระทำในรูปของการให้บริการที่ไม่คิดกำไรเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ เป็นการประกันว่าอย่างน้อยหนึ่งในสามมื้อของอาหารในวันนั้นมีคุณภาพถูกต้องตามความเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีสุขภาพดีและการเรียนดี”

สรุปได้ว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อ ให้นักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียน เป็นอาหารที่ดี มีคุณค่าทางโภชนาการ มีปริมาณเพียงพอ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีสุขนิสัยที่ดีสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวันเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและชุมชน

ความเป็นมาของโครงการอาหารกลางวัน

การจัดอาหารในโรงเรียนมีมานานแล้ว ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ เริ่มจัดให้กับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนประจำทั้งอาหารเช้า กลางวัน และเย็น ซึ่งต่อมาจัดให้กับนักเรียนทั่วไปด้วย โดยเริ่มจัดครั้งแรกในประเทศแถบทวีปยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ นอร์เวย์ อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ แต่ประเทศที่นับว่าจัดได้ผลดีที่สุด คือ ประเทศอังกฤษ (ทวี ฤกษ์สำราญ 2520 : 79) โดยออกกฎหมาย School Meal Act เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับอาหารสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ และเมื่อได้สำรวจถึงการจัดโครงการอาหารกลางวันในอังกฤษพบว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียน

การจัดอาหารกลางวันแก่นักเรียนในโรงเรียนของประเทศไทย ได้เริ่มทดลองเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2495 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีกรมสามัญศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลตั้งคณะกรรมการอาหารและโภชนาการแห่งชาติ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียน (เฉลิม บุญธรรมเจริญ 2527 : 23) ซึ่งในช่วง 20 ปีแรกนั้น โครงการไม่ประสบความสำเร็จเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาล ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์การ หรือมูลนิธิต่างประเทศอยู่เสมอ โดยได้รับมณจากองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) เพื่อแจกฟรีให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญด้านคุณภาพของประชากรในการพัฒนาประเทศ เพราะพบว่านักเรียนจำนวนมากยังขาดอาหารกลางวัน หรือได้รับอาหารที่มีคุณค่า ซึ่งไม่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายทำให้การเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เกิดภาวะทุพโภชนาการ (malnutrition) รัฐบาลจึงบรรจุแผนอาหารและโภชนาการลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 โดยกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาชั้นสูงร่วมมือการทำงานเพื่อให้ได้ผลโดยเร็ว จึงได้เริ่มโครงการอาหารกลางวันในปี พ.ศ. 2525 โดยการร่วมเฉลิมฉลองภายใต้คำขวัญ "ฉลอง 60 พรรษามหาราชา เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย" กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดโครงการอาหารกลางวันก่อนวันที่ 5 ธันวาคม 2530

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2534 รัฐบาลประกาศใช้ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 และ เพื่อนำดอกผลไปใช้แก้ปัญหาทุพโภชนาการและการขาดอาหารกลางวันให้บังเกิดผลรวดเร็วขึ้น จึงเกิดความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข วัฒนธรรมกำลังเพื่อพัฒนาโครงการอาหารกลางวัน (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน, 2544 : 1)

ความสำคัญของโครงการอาหารกลางวัน

ทางการศึกษา ถือว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาทุก ๆ ด้านของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการศึกษาที่ว่า “การศึกษา คือความเจริญงอกงาม” ดังนั้น เมื่อบุคคลได้รับการศึกษา จึงควรจะเจริญและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แต่บุคคลจะเจริญและพัฒนาได้ ไม่เต็มที่ ถ้าหากสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจไม่สมบูรณ์

สุชาติ โสมประยูร (2527 : 7) กล่าวว่า ก่อนที่จะให้การศึกษาในด้านอื่น สมควรทำให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน

เด็กในวัยเรียน เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตและต้องการพลังงานเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันจะทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต อาหารและสุขนิสัยในการรับประทานอาหารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ร่างกายทำงานได้อย่างดี มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ตลอดจนพัฒนาการไปในทางที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527 : 24)

จากการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนแต่ละครั้งพบว่า เด็กวัยเรียนในชนบทมีภาวะโภชนาการระดับต่ำ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญคือขาดสมรรถภาพในการเรียน สุขภาพไม่ดี ขาดเรียนบ่อย ขาดความเอาใจใส่ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน อัตราการเข้าชั้นสูง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527 : 26) ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเกิดมีการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาโภชนาการในวัยเด็กเรียนได้อย่างดีวิธีหนึ่งแล้วยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 13)

ดังนั้นโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยที่โรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการเองจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ดี มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการ และมีราคาถูก ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยยกระดับภาวะโภชนาการ และส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังได้มีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งมาตรฐานทางสุขภาพอันดีของประชาชนในอนาคต

ความมุ่งหมายของโครงการอาหารกลางวัน

โรงเรียนนอกจากจะเป็นสถานบริการให้ความรู้แก่เยาวชนของชาติแล้ว ยังเป็นแหล่งเลี้ยงดู อบรม เสริมสร้างบุคลิกภาพ และทัศนคติต่าง ๆ อีกด้วย เด็กในวัยเรียนจะมีบุคลิกภาพดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลายอย่าง ซึ่งการรับประทานอาหารของเด็กในวัยนี้ก็เป็นส่วนประกอบสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะอาหารมีอิทธิพลต่อจิตใจ สุขภาพทางกาย

ทางสมอง ประสิทธิภาพในการเรียน การเล่น ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดให้มีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ประยงค์ จินดาวงศ์ (2525 : 59) กล่าวว่า

การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าและปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคโภชนาการแก่ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียนด้วย

ขวลิต พุททวงศ์ (2527 : 53) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการจัดอาหารไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารดี มีประโยชน์ต่อร่างกาย อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน
2. เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติประสบการณ์ตรงของนักเรียน ในเรื่องการปรุงอาหาร การเลือกซื้ออาหาร การถนอมอาหาร การจัดและตักอาหาร ภายใต้การดูแลของครูผู้สอนโภชนาการ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารราคาถูก ลดภาระแก่ผู้ปกครองที่จะต้องจัดอาหารกลางวันให้ และลดค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง
4. เพื่อช่วยนักเรียนที่ยากจนให้มีโอกาสรับประทานอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนอาจให้ทำงานแลกเปลี่ยน เช่น ช่วยปรุงอาหาร ช่วยตักอาหาร หรือช่วยล้างภาชนะ เป็นต้น
5. เพื่อความสะอาดแก่โรงเรียน ในการควบคุมดูแล การรับประทานอาหาร พร้อมกันของนักเรียน การควบคุมคุณภาพอาหาร ความสะอาด ตลอดจนมารยาทในการรับประทานอาหาร
6. เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ปกครองและชุมชน เมื่อนักเรียนได้รับประทานอาหารดีมีคุณค่า สุขภาพของนักเรียนดีขึ้น ผู้ปกครองและชุมชนจะเห็นความสำคัญของโภชนาการมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530:14) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยการบูรณาการให้กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนนำ
2. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย และถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

3. เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งไม่ต้องเสียเวลาในตอนเช้าเพื่อจัดหาอาหารกลางวันให้นักเรียน

4. เพื่อเป็นการประหยัดเศรษฐกิจของผู้ปกครองและครู และยังเป็นความช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนให้มีอาหารกลางวันรับประทานอีกด้วย

5. เพื่อเป็นตัวอย่างทางด้านโภชนาการให้แก่นักเรียนและผู้ปกครองในท้องถิ่น

6. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ เช่น

1. วิชาสุขศึกษา เช่น การเรียนรู้เรื่องประโยชน์ ประโยชน์ และการปรุงอาหาร ถูกหลักโภชนาการ การฝึกสุขปฏิบัติในการรับประทานอาหาร

2. วิชาคหกรรม เช่น การรู้จักปรุงอาหารชนิดต่าง ๆ การจัดโต๊ะอาหาร การตกแต่งห้องอาหารและการบริการอาหาร

3. วิชาเกษตร เช่น การทำสวนครัว หรือการเลี้ยงสัตว์ของนักเรียนอาจจะนำผลผลิตมาประกอบเป็นอาหารกลางวันได้

4. วิชาสังคมศึกษา เช่น การสอนมารยาทในการนั่งโต๊ะอาหารและการรับประทานอาหาร การปูพื้นฐานประชาธิปไตย การเข้าแถวตามลำดับ

ดังนั้นจึงอาจจะสรุป ความมุ่งหมายของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ดังนี้

1. เพื่อยกระดับโภชนาการของนักเรียน

2. เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง

3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักอนามัยในการรับประทานอาหาร ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดี

ในการบริโภค

4. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนให้มีอาหารกลางวันรับประทาน

5. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียน

การจัดบริการอาหารในโรงเรียน

อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ร่างกายจะเจริญเติบโตมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์เมื่อได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะมีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนและเพียงพอกับความต้องการของร่างกายไม่มีสารพิษเจือปนอาหาร สารปนเปื้อนสารปนปลอมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายอาหารจึงเป็นรากฐานของสุขภาพอนามัยของมนุษย์ตั้งแต่เด็กจนถึงวัยชรา (สิริพันธ์ จุลกรังคะ 2542 : 1) ดังนั้นการจัดระบบบริการอาหาร

ในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องใส่ใจที่จะจัดหาอาหารดีให้แก่นักเรียนได้บริโภคโดยสนใจถึงองค์ประกอบหลักเรื่องสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการ (กองสุขาภิบาลอาหาร, 2544 : 1)

การสุขาภิบาลอาหาร หมายถึง การจัดและควบคุมอาหารให้สะอาด ปลอดภัยจากเชื้อโรค พยาธิ และสารเคมีที่มีพิษต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพอนามัย และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ส่วนโภชนาการหมายถึง การจัดอาหารที่มีคุณค่าคุณประโยชน์ต่อร่างกาย คือช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรบ บำรุงสมอง ทำให้เฉลียวฉลาด ช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง มีกำลังเคลื่อนไหวทำงานได้ อาหารดังกล่าวได้แก่อาหารหลัก 5 หมู่ คือ หมู่ 1 ได้แก่เนื้อและเครื่องในสัตว์ต่าง ๆ ไข่ ถั่วและนม หมู่ 2 ได้แก่ข้าว แป้ง เผือก มันและน้ำตาล หมู่ 3 ได้แก่ ผักสดต่าง ๆ หมู่ 4 ได้แก่ ผลไม้ต่าง ๆ และหมู่ 5 ได้แก่ ไขมันจากพืชและสัตว์ การจัดบริการอาหารในโรงเรียน จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้งด้านโภชนาการ เพื่อให้ได้อาหารที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ที่ได้สัดส่วนเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของนักเรียนและด้านสุขาภิบาลอาหารเพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคระบบทางเดินอาหาร สามารถใช้ประโยชน์จากอาหารได้อย่างเต็มที่ ดังคำกล่าวที่ว่า "อาหารดี ต้องสะอาด ปราศจากโรค และมีคุณค่าครบถ้วน" (กองสุขาภิบาลอาหาร, 2544 : 11)

การควบคุมอาหารให้สะอาดและปลอดภัยนั้นจะต้องดำเนินการควบคุมปัจจัย 4 ด้านตามหลักการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน ของกองสุขาภิบาล กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ด้านอาหาร

ปัจจัยที่ 2 ด้านสถานที่

ปัจจัยที่ 3 ด้านภาชนะและอุปกรณ์

ปัจจัยที่ 4 ด้านบุคลากร

1. อาหาร หมายถึง ของกินประเภทต่าง ๆ สารปรุงแต่งอาหาร น้ำส้มสายชู เครื่องดื่ม น้ำแข็ง นมและผลิตภัณฑ์จากนม หลักการทางด้านสุขาภิบาลอาหารที่ต้องพิจารณา มี 3 เรื่อง คือ หลักการเลือกอาหารสด หลักการปรุงอาหาร และหลักการเก็บอาหาร

หลักการเลือกอาหารสด คำนึงถึงหลัก 3 ป. ได้แก่ ประโยชน์ ปลอดภัย และประหยัด คือเป็นอาหารที่สดใหม่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนเหมาะสมกับความต้องการในแต่ละช่วงอายุต่าง ๆ ของมนุษย์ ไม่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคในระบบทางเดินอาหาร และเลือกซื้ออาหารตามฤดูกาล จะได้อาหารที่มีคุณภาพดี ราคาถูก และหาซื้อได้สะดวก

หลักการปรุงอาหาร คำนึงถึงหลัก 3 ส. ได้แก่ สงวนคุณค่า สุกเสมอ และสะอาด ปลอดภัยคือมีวิธีการปรุงอาหารที่ช่วยสงวนคุณค่าของอาหารให้มีประโยชน์เต็มที่ ใช้ความร้อน

ปรุงอาหารให้สุกเพื่อเป็นการทำลายเชื้อโรคและมีการตรวจสอบอาหารดิบก่อนปรุงทุกครั้ง โดยเฉพาะให้ปลอดภัยจากสารพิษที่ตกค้างในอาหารมีกรรมวิธีในการปรุงอาหารที่สะอาด ถูกต้อง ผู้ปรุงมีสุขนิสัยที่ดีในการปรุงอาหาร ใช้ภาชนะอุปกรณ์และสารปรุงแต่งอาหารที่ถูกต้อง

หลักการเก็บอาหาร ต้องคำนึงถึงหลัก 3 ส. ได้แก่ สัดส่วน สิ่งแวดล้อมเหมาะสม และ สะอาดปลอดภัย คือมีการเก็บเป็นระเบียบ แยกเก็บเป็นสัดส่วนเฉพาะ ไม่ปะปนกัน ควรเก็บใน สถานที่ที่มีความชื้น อุณหภูมิเหมาะสม และอยู่ในภาชนะบรรจุที่ถูกต้อง สะอาด มีการทำความสะอาดสถานที่เก็บอย่างสม่ำเสมอ และไม่เก็บใกล้สารเคมีที่เป็นพิษ

2. สถานที่ สำหรับในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ โรงอาหาร และโรงครัว ซึ่ง อาจจะแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะ หรืออยู่ในบริเวณโรงอาหารด้วย

สถานที่ตั้ง ควรเป็นอาคารถาวร แยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะห่างจากแหล่งปนเปื้อน ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ควรตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของโรงเรียน แต่ต้องห่างจาก ห้องเรียนเพื่อป้องกันการรบกวนนักเรียนขณะเล่าเรียน และอยู่ในบริเวณที่รถเข้าถึงเพื่อความ สะดวกในการขนส่งอาหารโรงอาหารและโรงครัวควรสร้างให้ด้านยาวขวางทางลมที่พัดผ่าน เป็นส่วนใหญ่เพื่อทำให้ไม่ร้อน โดยเฉพาะโรงครัวควรจะต้องอยู่ด้านใต้ลมเพื่อป้องกันกลิ่นและ ควันทากการปรุงอาหารรบกวนนักเรียน และจะต้องไม่รับแดดมากจนเกินไปเพราะจะทำให้เกิด ความร้อนและกันแดดและฝน ควรมีขนาดพื้นที่อย่างน้อย 6-8 ตารางฟุต/คน

พื้น พ้นัง เพดาน ควรทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ง่ายต่อการทำความสะอาด สำหรับพื้น ในโรงครัวควรปูด้วยวัสดุที่ทนน้ำไม่ลื่น กระเบื้องและผนังควรปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย ทนไฟ และทนต่อการดูดซึมต่าง ๆ มีการบำรุงรักษา ทำความสะอาดเป็นประจำ มีที่ระบาย อากาศอยู่ตอนบนบริเวณเหนือเตาไฟ หรือมีปล่องระบายควัน หรือมีพัดลมระบายอากาศเพื่อ ดูดควันและกลิ่นอาหารออกไป จัดให้มีแสงสว่างกระจายทั่วถึง มีโต๊ะ – เก้าอี้ที่ทำด้วยวัสดุ คงทน แข็งแรง พื้นผิวทำความสะอาดง่าย เช่น ไม้บุด้วยโฟมก้ำ หรือโลหะไม่เป็นสนิม และมี บริเวณสำหรับวางอุปกรณ์และเครื่องปรุงอาหารแห้งไว้เป็นสัดส่วนเฉพาะ

ระบบการกำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอยควรมีท่อหรือรางระบายน้ำที่มีสภาพดีไม่ แตกร้าว มีบ่อดักไขมันและตะแกรงดักเศษอาหาร มีถังขยะที่ถูกสุขลักษณะในโรงอาหารและ โรงครัว และต้องมีส่วนที่ถูกสุขลักษณะ แยกเพศ เป็นเอกเทศห่างจากโรงอาหาร มีอ่างล้างมือ สำหรับนักเรียน ในบริเวณโรงอาหาร และหน้าห้องน้ำ ห้องส้วม โดยจัดให้มีสบู่และน้ำไว้ใช้ ตลอดเวลาอย่างเพียงพอ

3. **ภาชนะและอุปกรณ์** ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้การปรุงอาหาร ประกอบอาหาร เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสะอาดปลอดภัยของอาหาร มีวิธีการที่ทำให้สะอาด ปลอดภัย 4 ประการ คือ วิธีการเลือกใช้ วิธีการล้าง วิธีการเก็บ และวิธีการใช้

วิธีการเลือกใช้ คือ เลือกภาชนะและอุปกรณ์ที่มีทำด้วยวัสดุที่เป็นพิษ ไม่ชำรุด สึกหรอ ไม่เป็นสนิม มีรูปแบบที่ทำความสะอาดง่าย และป้องกันการปนเปื้อนได้

วิธีการล้าง คือ การกำจัดสิ่งสกปรก เชื้อโรค และสารเคมีบนภาชนะและอุปกรณ์ให้มีความสะอาดเพียงพอ โดยก่อนล้างต้องแยกภาชนะที่ใส่อาหารคาว หวาน และประเภทแก้วนํ้า กวาดเศษอาหารทิ้งในถังขยะ การล้างมี 3 ขั้นตอน คือล้างด้วยน้ำผสมน้ำยาล้างจาน ล้างด้วยน้ำสะอาด 2 ครั้ง แล้วฆ่าเชื้อโรคด้วยการแช่ในน้ำผสมผงปูนคลอรีน หรือผงแดด หรือล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง

วิธีการเก็บ คือ ดูแลรักษาภาชนะและอุปกรณ์ที่ผ่านการล้างทำความสะอาดแล้วให้พ้นจากการปนเปื้อนของฝุ่นละออง สัตว์นำโรค สารเคมีที่เป็นอันตราย การเก็บให้ถูกต้อง คือ เก็บภาชนะและอุปกรณ์ที่ผึ่งแห้งดีแล้วเท่านั้น บริเวณที่เก็บต้องสะอาด ไม่เปียกชื้น ไม่มีสัตว์ นำโรคมารบกวน ต้องเก็บให้ถูกต้องตามวิธีการใช้และรูปทรงของภาชนะ ประเภทที่ใช้เพียงครั้งเดียวต้องมีวัสดุห่อหุ้มให้มิดชิด ภาชนะที่มีหูให้แขวนโดยหันส่วนที่ใช้ใส่อาหารเข้าผนัง ถ้าไม่ได้แขวนให้นำไปเก็บในตู้ที่สะอาดปิดมิดชิด หรือเก็บในที่สูงจากพื้นไม่ต่ำกว่า 60 ซม.

วิธีการใช้ คือ ตรวจสอบสภาพและความสะอาดก่อนการใช้ไม่มีคราบไขมัน ฝุ่นละออง หยากไย อยู่ในสภาพดีไม่แตกร้าว ร่อน กะเทาะ ขณะที่ใช้พยายามหลีกเลี่ยงการจับต้องส่วนที่สัมผัสอาหาร ใช้ให้เหมาะสมกับชนิดของอาหาร เช่น ไม่ใช้พลาสติกกับอาหารร้อน หรืออาหาร ที่มีรสเปรี้ยวหรือเค็มจัด ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้เพียงครั้งเดียว ประเภทจาน ชาม หรือถ้วย กระดาษให้เปิดใช้กันที่กันห่อ ส่วนหลอดกาแฟเปิดใช้ที่ข้างห่อ ไม่ใช้เชียงปะปนกันระหว่าง เชียงปรุงอาหารดิบและสุก ไม่ควรนำภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้ในเกี่ยวกับอาหารไปใช้ประโยชน์ อย่างอื่น เช่น ใส่ยาเบื่อล่อแมลงวัน —

4. **บุคลากร** บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน มี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ควบคุมดูแล กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้บริโภค

กลุ่มผู้ควบคุมดูแล ประกอบด้วยกลุ่มเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ แก่ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการ ตั้งแต่กำหนดนโยบาย ผู้รับผิดชอบงาน รวมทั้งออก ฎระเบียบการต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยมีครูโภชนาการทำหน้าที่ควบคุมดูแล ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่ผู้บริหารกำหนดไว้

กลุ่มผู้ประกอบการ ประกอบด้วยผู้ปรุง ผู้เสิร์ฟอาหาร เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับความสะอาดปลอดภัยของอาหาร จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนให้มีสุข วิทยาสวนบุคคลที่ดี มีสุขนิสัยในการปรุง ประกอบอาหาร และเสิร์ฟอาหาร สวมเครื่องแบบที่ สะอาด ผูกผ้ากันเปื้อน และสวมหมวกคลุมผม มีการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี รักษา ความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะมือที่จะต้องหยิบจับภาชนะตักอาหาร

กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่นักเรียน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อจะได้คุ้มครอง ตนให้รู้จักเลือกบริโภคแต่อาหารที่สะอาดปลอดภัย มีสุขนิสัยที่ดีในการบริโภค และสามารถ พิจารณาผลประโยชน์ของเพื่อนนักเรียนเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย โดยการ เผยแพร่ความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการรณรงค์ในด้านการสุขาภิบาลอาหาร

สำหรับสุขวิทยาสวนบุคคล หมายถึง เรื่องที่ว่าด้วยการดูแล บำรุงรักษา ปรับปรุง ส่งเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็นโรค และการปฏิบัติตนให้อยู่ในสภาวะที่ปลอดภัย ซึ่งรวมทั้งการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ทั้งจากตนเองไปสู่ผู้อื่น และการรับเอาเชื้อ โรคจากภายนอกมาสู่ตัวเรา

โครงการเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนว ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2547 : 5-8)

นิยาม

งบประมาณงบเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป รายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่าย ในการจัดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน) คือเงินงบประมาณที่จัดสรรให้แก่สถานศึกษาที่มีนักเรียนนักเรียนยากจน เพื่อจัดหา ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เป็นการช่วยเหลือ นักเรียนที่ยากจน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีโอกาสได้รับ การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

เกณฑ์การจัดสรร

จัดสรรให้นักเรียนที่ยากจนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ลักษณะการใช้งบประมาณ

ให้ใช้ในลักษณะแบบ ถัวจ่าย ค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียน ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายนักเรียน ค่าอาหารกลางวัน และ ค่าพาหนะในการเดินทาง

การใช้จ่ายงบประมาณ

สถานศึกษาสามารถเลือกวิธีดำเนินการจ่ายหรือจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนยากจน ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. ค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียน

จัดซื้อแจกจ่ายให้แก่นักเรียน หรือให้ยืมใช้

2. ค่าเสื้อผ้าและวัสดุเครื่องแต่งกายนักเรียน

จัดซื้อหรือจัดจ้างผลิตแจกจ่ายให้แก่นักเรียน

3. ค่าอาหารกลางวัน

จัดซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหาร หรือจ้างเหมาทำอาหาร หรือจ่ายเป็นเงินสดให้แก่นักเรียนโดยตรง

4. ค่าพาหนะในการเดินทาง

จ่ายเป็นเงินสดให้แก่นักเรียนโดยตรง หรือจ้างเหมารถรับส่งนักเรียน

กรณีการดำเนินการจัดซื้อ - จัดจ้าง - จัดหาต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรณี จ่ายเป็นเงินสดให้แก่นักเรียนโดยตรง ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คน ร่วมกันจ่ายเงิน โดยใช้ใบสำคัญรับเงินเป็นหลักฐาน

แนวทางการดำเนินงาน

1. ระดับสถานศึกษา

1.1 สํารวจนักเรียนยากจน และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

1.2 จัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

1.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมและควบคุมดูแลนักเรียนยากจน

- 1.4 รายงานผลการดำเนินงาน
2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 รวบรวมข้อมูลนักเรียนยากจนจากสถานศึกษา และรายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูล และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ประกอบด้วย ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ หรือผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนแต่ละช่วงชั้นตามความเหมาะสม

2.3 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินงาน

โรงเรียนสมุทรพิทยาคม

ข้อมูลพื้นฐาน

1. ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร

โรงเรียนสมุทรพิทยาคม มีพื้นที่ 21 ไร่ 86 ตารางวา มีสนามกีฬา 7 สนาม คือสนามฟุตบอลขนาด 98×63 ตารางเมตร, สนามบาสเกตบอล, สนามวอลเลย์บอล, สนามตะกร้อ, สนามเปตอง, สนามฟุตบอลล์, และสนามแบดมินตัน

อาคารทั้งหมด 7 หลัง ได้แก่ อาคารเรียน 3 หลัง อาคารประกอบ 4 หลัง จำนวนห้องเรียน 24 ห้องจำนวนห้องปฏิบัติการพิเศษเฉพาะรายวิชา 11 ห้อง นอกจากนั้นยังมีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 4 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางภาษาจำนวน 2 ห้อง เครื่องขาดแคลนจำนวน 48 เครื่อง เครื่องบันทึกเทปช่วยสอนภาษาจำนวน 56 เครื่อง ห้องคอมพิวเตอร์จำนวน 2 ห้อง จำนวนคอมพิวเตอร์ 62 เครื่อง ใช้ในการเรียนการสอน 62 เครื่องจำนวนหนังสือในห้องสมุด 16,000 เล่ม

2. ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนสมุทรพิทยาคม จัดตั้งขึ้นในวันที่ 4 มกราคม 2525 (วันสถาปนาโรงเรียน) เนื่องจากการเคหะได้จัดสร้างเมืองใหม่บางพลีที่จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน โดยมีการวางผังเมืองให้มีเขตที่พักอาศัย ตลาดสด อาคารพาณิชย์ โรงพยาบาล สนามกีฬาสวนสาธารณะ สถานีตำรวจ ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ระบบระบายน้ำ ถนนภายในเมือง ด้านการศึกษาให้มีโรงเรียน 37 แห่ง ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษามัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ดังนั้นกรมสามัญศึกษาจึงประกาศจัดตั้ง

โรงเรียนสมุทรพิทยาคม เป็นโรงเรียนสหศึกษา โดยมีแผนการรับนักเรียนเต็มรูป คือ 48 ห้องเรียน

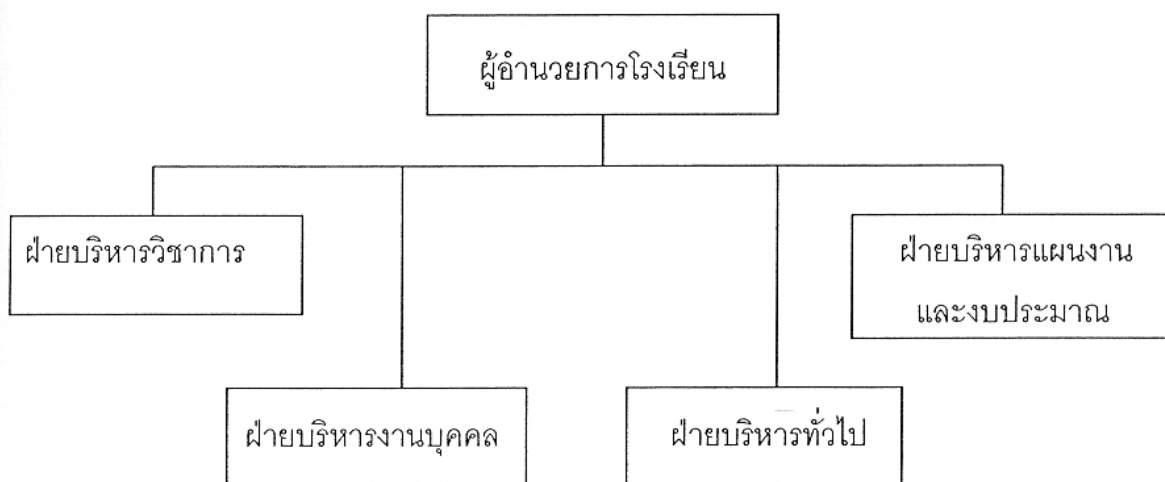
ตั้งแต่ปี 2525 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ทั้งในด้านอาคารสถานที่และการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานขนาดกลางประจำปีการศึกษา 2544 มีนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาดัง ๆ

3. ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ ของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม ปีการศึกษา 2549 มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบริหารวิชาการ
2. ฝ่ายบริหารทั่วไป
3. ฝ่ายบริหารแผนงานและงบประมาณ
4. ฝ่ายบริหารงานบุคคล

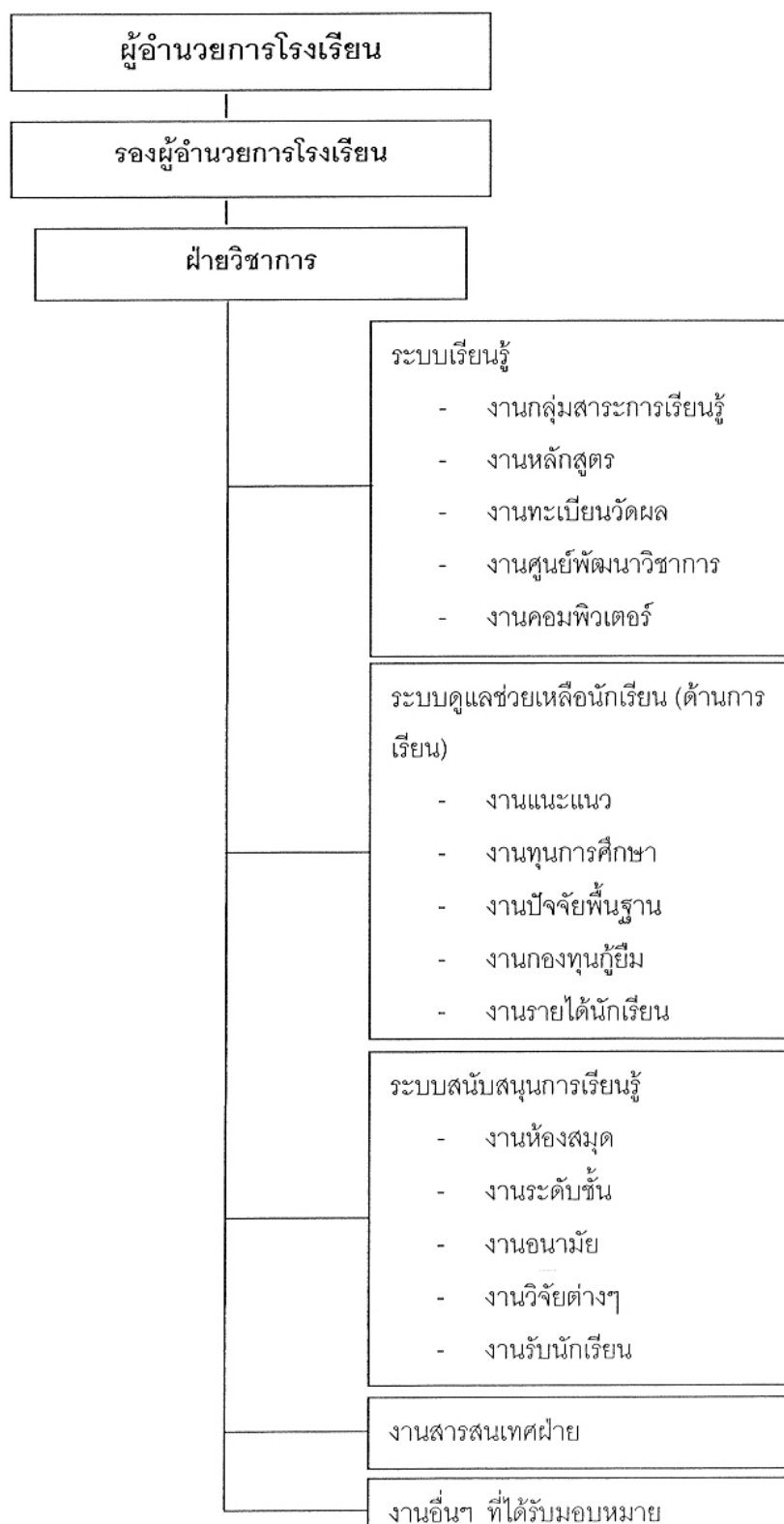
โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

ที่มา : ฝ่ายบริหารทั่วไปโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

โครงสร้างการบริหารงานฝ่ายวิชาการโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิการบริหารงานฝ่ายวิชาการโรงเรียนสมุทรพิทยาคม
ที่มา : โรงเรียนสมุทรพิทยาคม (2549 : 7)

4. ข้อมูลจำนวนครู บุคลากรและจำนวนนักเรียน

จำนวนครูและบุคลากรโรงเรียนสมุทรพิทยาคม มีครูทั้งหมด 63 คน โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร 4 คน
2. ครูผู้สอนที่เป็นข้าราชการครู จำนวน 50 คน
3. ครูอัตราจ้าง (จากเงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ) จำนวน 3 คน
4. ครูอัตราจ้าง (จ้างจากเงินรายได้ของโรงเรียน) จำนวน 6 คน

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรของโรงเรียน

ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา										หมายเหตุ
	ปริญญาโท			ปริญญาตรี			อื่นๆ			รวม	
	ช	ญ	รวม	ช	ญ	รวม	ช	ญ	รวม		
ผู้อำนวยการ	-	1	1	-	-	-	-	-	-	*1	*กำลัง ศึกษา ต่อ ปริญญา เอก 1 คน **กำลัง ศึกษา ต่อ ปริญญา โท 22 คน
รองผู้อำนวยการ	2	-	2	1	-	1	-	-	-	3	
ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.3)	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	
ครูชำนาญการ (ค.ศ.2)	3	7	10	12	14	26	-	-	-	**36	
ครู (ค.ศ.1)	-	-1	1-	2	5	7	-	-	-	**8	
ครูผู้ช่วย	-	-	-	1	4	5	-	-	-	**5	
ครูอัตราจ้าง (งบประมาณ)	1	-	1	-	2	2	-	-	-	3	
ครูอัตราจ้าง (เงิน โรงเรียน)	-	-	-	5	1	6	-	-	-	6	
รวม	6	10	16	21	26	47	-	-	-	63	

ที่มา : โรงเรียนสมุทรพิทยาคม (2549 : 9)

จำนวนนักเรียนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม มีนักเรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2549 ทั้งสิ้น จำนวน 2,002 คน (ข้อมูลวันที่ 10 มิ.ย. 49) ประกอบด้วยนักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการ จำนวน 1,130 คน และนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการ จำนวน 872 คน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากการย้ายถิ่นโดยเฉพาะจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ และสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

ชั้นเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม
		ชาย	หญิง	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	10	286	274	560
มัธยมศึกษาปีที่ 2	10	261	291	512
มัธยมศึกษาปีที่ 3	10	227	240	467
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3	74	103	177
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3	74	87	161
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3	60	65	125
รวมทั้งสิ้น	39	982	1,020	2,002

ที่มา : โรงเรียนสมุทรพิทยาคม (2549 : 10)

5. งานปัจจัยพื้นฐานโรงเรียนสมุทรพิทยาคม

โครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การกำกับดูแลงานของฝ่ายวิชาการ โดยมีงานปัจจัยพื้นฐานทำหน้าที่สำรวจนักเรียนที่มีฐานะยากจน และขออนุมัติโครงการอาหารกลางวัน จัดสรรงบประมาณ แล้วคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ นักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทาน และเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน มีดังนี้

สุชาดา ขำหรุ่น (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ มีคณะกรรมการดำเนินงานมากกว่า 5 คน มีการจัดอาหารเสริม (นม) ให้กับนักเรียนทุกวัน โดยได้รับงบประมาณการจัดโครงการอาหารกลางวันจากกรุงเทพมหานคร สถานที่ประกอบอาหารใช้โรงอาหาร มีที่ล้างภาชนะและเก็บรักษาเป็นสัดส่วน และถูกสุขลักษณะ โรงเรียนทุกขนาดจ้างแม่ครัวมาประกอบอาหาร ยกเว้นโรงเรียนขนาดเล็กให้ครูเป็นผู้จัดทำ ส่วนปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน พบว่าคณะกรรมการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไม่ชัดเจน ขาดงบประมาณ เครื่องครัวไม่ทันสมัย ขาดแคลนอุปกรณ์ สถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์คับแคบ สถานที่สำหรับประกอบอาหารไม่ได้มาตรฐาน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน มีชั่วโมงสอนมากจึงไม่สามารถจัดทำโครงการอาหารกลางวันได้เต็มที่ และขาดกระบวนการในการประเมินผลโครงการ

ดาวรุ่ง คิริแรง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดให้นักเรียนทุกคนที่เปิดทำการเรียนการสอน มีการจัดอาหารเสริมนมให้แก่เด็กทุกคน และทุกวัน การวางแผนงานจัดเป็นโครงการรายปี มีคณะกรรมการดำเนินงานมากกว่า 5 คน ใช้วิธีจ้างแม่ครัว ครูการเงินเป็นผู้จัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงินโครงการอาหารกลางวัน สถานที่ประกอบอาหารส่วนใหญ่พอใช้ได้ มีสถานที่สำหรับนั่งรับประทานอาหารไม่เพียงพอ สถานที่เก็บล้างภาชนะเป็นสัดส่วนและถูกสุขลักษณะ มีการติดตามและประเมินผลเป็นประจำ ส่วนปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนพบว่า ขาดการประสานงานจึงทำให้การแบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่สามารถจัดโครงการอาหารกลางวันได้เต็มที่ วัตถุประสงค์ในการประกอบอาหารมีราคาแพงขึ้น ทำให้การจัดบริการอาหารกลางวันประสบปัญหาขาดทุน เงินทุนหมุนเวียนมีจำนวนน้อย

นอกจากนี้ สถานที่ในการประกอบอาหารคับแคบไม่ได้มาตรฐาน เครื่องครัวไม่ทันสมัย วัสดุอุปกรณ์เก่าและชำรุด ผู้บริหารโรงเรียนบางคน ขาดการติดตามผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง

บุษรา เชนอำนวย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียน ต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวัน ในด้านอาหารและการบริการ ด้านสถานที่ ด้านภาชนะ และอุปกรณ์ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับความพึงพอใจมากทุกด้าน รายการที่มีอันดับความพึงพอใจของนักเรียนสูงสุดแต่ละด้านเรียงตามลำดับดังกล่าว คือ อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ ความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหาร จำนวนภาชนะและอุปกรณ์พอเพียงกับจำนวนนักเรียน และการดำเนินงานของครูโภชนาการและผู้บริหารโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 โดยที่นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กมีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในด้านอาหารและการบริการ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร ส่วนด้านภาชนะและอุปกรณ์ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศและระดับชั้นปี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน มีดังนี้

เคลล์ (Kale 1981 : 3808 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของนโยบายโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนกับภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนเขตการศึกษา 2 แห่งในรัฐฟลอริดา(The Relationship of Local School Food and Nutritional Indices of Students of Two Florida School Districts)มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของนโยบายโครงการอาหารกลางวัน กับภาวะโภชนาการของนักเรียน โดยทำการศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาสาสมัคร 363 คน อายุระหว่าง 12–16 ปี ในโรงเรียนชานเมืองและชนบท โดยควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้มีสภาพฐานะเศรษฐกิจ อายุ เชื้อชาติใกล้เคียงกัน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างทางภาวะโภชนาการของนักเรียน

ในโรงเรียนชนบทกับนักเรียนในโรงเรียนชานเมืองและนักเรียนชายมีภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนชานเมืองและนักเรียนชายมีภาวะโภชนาการสูงกว่านักเรียนหญิง

บอร์แกน (Borgman 1984 :1982-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ (Administration of School Lunch Programs for Small, Medium and Large Schools) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเฉพาะคุณภาพของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิภาพในการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลจากการวิจัย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการเตรียมอาหาร สถานที่ในการประกอบอาหาร โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในตำบล ได้วางระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันคือ ครูโภชนาการซึ่งขึ้นตรงต่ออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสำคัญเท่าเทียมกับผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าโรงเรียนทุกขนาดควรจ้างโภชนาการเป็นผู้จัดดำเนินงานให้บริการอาหารกลางวันแก่นักเรียนและผู้มีหน้าที่ประกอบอาหารควรได้รับประกาศนียบัตรด้านอาหารและโภชนาการโดยเฉพาะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศพอสรุปได้ว่าการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาจะประสบปัญหาด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก ประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งมีผลต่อภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนส่วนการดำเนินงานด้านบริหารโครงการอาหารกลางวันพบว่าผู้บริหารโรงเรียนบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหาร ทำให้ไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอาหารกลางวันได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 522 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสมุทรพิทยาคม และจัดเป็นเด็กนักเรียนที่ยากจนในโครงการเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน จำนวน 522 คน ซึ่งได้จากการโดยสุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่ (Yamane)อ้างถึงใน (ธงชัย คำโคตร 2544 : 48) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน โดยมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าสัดส่วนที่ยินยอมให้ข้อมูลจากตัวอย่างสามารถคลาดเคลื่อน

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 522 คน เมื่อแทนค่าลงในสูตร

$$n = \frac{522}{1 + 522(0.07)}_2$$

$$n = 146.72$$

ดังนั้นจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็น 147 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 93 เปอร์เซนต์

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	ชั้น	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	หมายเหตุ
1	มัธยมศึกษาปีที่ 1	182	51	
2	มัธยมศึกษาปีที่ 2	167	47	
3	มัธยมศึกษาปีที่ 3	173	49	
	รวม	522	147	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักเรียน ต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามตามการวิจัยของบุษรา เชนอานวย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบโครงสร้างแบบสอบถามของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน

2.นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน

3.สร้างแบบสอบถาม ฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมภาคินพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4.นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง และเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์(Item Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

5.ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6.นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้รับตรวจสอบความเที่ยง(Reliability) โดยวิธีหาค่าความคงที่ภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Conbach,s Alpha Coefficient)

7.นำไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนปีการศึกษา 2549

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจัดการมหวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขอเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโครงการอาหารกลางวันจากเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม ปีการศึกษา 2549

2.ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้วสำรวจข้อมูลภาคสนาม ด้วยการแจกแบบสอบถามจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละและค่าแจกแจงความถี่

2. ข้อมูลที่ได้รับจากตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย/ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพข้อมูลส่วนบุคคล โดยการหา ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียน โดยหาค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผลด้วยคำร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เสนอผลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ จำนวน 147 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.64 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = 145

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	60	41.37
หญิง	85	58.63
รวม	145	100.00
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	34.48
มัธยมศึกษาปีที่ 2	47	32.41
มัธยมศึกษาปีที่ 3	48	33.11
รวม	145	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 12 ปี	0	0.00
อายุ 12 ปี	11	7.59
อายุ 13 ปี	40	27.59
อายุ 14 ปี	55	37.93
อายุ 15 ปี	39	26.89
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ มีเพศหญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 58.63 และเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37 กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 รองลงมา กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.11 และกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 32.41 มีอายุ 14 ปีมากที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 37.93 รองลงมาคือ 13 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.59 มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.89 และน้อยที่สุดมีอายุ 12 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.59

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและผลการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านสรุปผลได้ดัง ตารางที่ 6 - 10

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยภาพรวม จำแนกเป็นรายด้าน

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านอาหารและการบริการ	3.79	0.98	มาก	2
2. ด้านสถานที่	3.67	1.01	มาก	4
3. ด้านภาชนะและอุปกรณ์	3.68	1.05	มาก	3
4. ด้านบุคลากร	3.86	1.04	มาก	1
รวม	3.75	1.02	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และเมื่อทำการจัดอันดับ สามารถเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านบุคลากรค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.86 ด้านด้านอาหารและการบริการค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 ด้านภาชนะและอุปกรณ์ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.68 และด้านสถานที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.67

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ
 ของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัย
 พื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านอาหารและการบริการ
 จำแนกรายข้อ

ด้านอาหารและการบริการ	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับ	ลำดับ ที่
1. อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่	4.02	0.86	มาก	1
2. ปริมาณของอาหารมีความเพียงพอกับ ความต้องการ	3.94	0.93	มาก	2
3. การจัดอาหารควาอย่างหลากหลาย	3.76	0.96	มาก	7
4. การจัดรายการอาหารหวานและผลไม้	3.39	1.07	ปาน กลาง	11
5. วิธีการประกอบอาหารของแม่ครัว	3.83	0.90	มาก	6
6. ความสะอาดในการประกอบอาหาร	3.73	0.95	มาก	9
7. วัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร	3.88	0.89	มาก	4
8. การจัดอาหารตามความต้องการ	3.93	0.98	มาก	3
9. อาหารมีความสะอาดและปลอดภัยจากฝุ่น และแมลง	3.59	1.00	มาก	10
10. การจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาด	3.84	1.12	มาก	5
11. การบริการน้ำดื่มได้เพียงพอกับนักเรียน	3.76	1.09	มาก	8
รวม	3.79	0.980	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านอาหารและการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 รายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และ ระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 รองลงมาคือ ปริมาณของอาหารมีความเพียงพอกับความต้องการค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลางคือ การจัดรายการอาหารหวานและผลไม้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ
 ของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัย
 พื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านสถานที่ จำแนกรายข้อ

ด้านสถานที่	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ขนาดของโรงอาหาร	3.81	1.00	มาก	5
2. ความสะอาดของโรงอาหาร	3.63	0.95	มาก	9
3. แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศในโรงอาหาร	3.84	1.00	มาก	3
4. ความเหมาะสมของสถานที่สำหรับใช้ ประกอบอาหาร	3.78	0.94	มาก	6
5. จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่รับประทานอาหาร	3.30	1.13	ปาน กลาง	14
6. สภาพโต๊ะและเก้าอี้ที่รับประทานอาหาร	3.41	0.97	มาก	12
7. การกำหนดทางเข้าและทางออกเวลา รับประทานอาหาร	3.82	0.93	มาก	4
8. การกำจัดขยะมูลฝอยและเศษอาหาร	3.60	1.01	มาก	10
9. จำนวนและชนิดของถังขยะที่ใช้ใส่เศษอาหาร	3.69	1.04	มาก	7
10. จำนวนอ่างล้างมือและปริมาณน้ำ	3.91	1.00	มาก	2
11. การดักไขมันและเศษอาหาร	3.38	1.10	ปาน กลาง	13
12. การระบายน้ำเสียของโรงอาหาร	3.44	1.06	มาก	11
13. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงอาหาร	3.64	0.97	มาก	8
14. ความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของ โรงอาหาร	4.10	0.94	มาก	1
รวม	3.67	1.010	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านสถานที่ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ จำนวนอ่างล้างมือและปริมาณน้ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือ แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศในโรงอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่ให้บริการอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของ
นักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน
สำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านภาษาและอุปกรณ์
จำแนกรายข้อ

ด้านภาษาและอุปกรณ์	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ความสะอาดของภาษาและอุปกรณ์	3.76	0.97	มาก	3
2. จำนวนภาษาและอุปกรณ์เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	3.89	1.05	มาก	1
3. ภาษาและอุปกรณ์มีคุณภาพดี เหมาะกับ การนำไปใช้	3.70	0.97	มาก	4
4. การล้างทำความสะอาดภาษาและอุปกรณ์	3.61	1.08	มาก	6
5. การจัดเก็บภาษาและอุปกรณ์ หลังการใช้งาน	3.78	1.00	มาก	2
6. จำนวนตู้น้ำเย็นเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.39	1.14	ปาน กลาง	7
7. สถานที่ติดตั้งน้ำเย็นมีความปลอดภัย	3.65	1.10	มาก	5
รวม	3.68	1.05	มาก	-

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านโภชนาและอุปกรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนโภชนาและอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 รองลงมาคือ การจัดเก็บโภชนาและอุปกรณ์หลังการใช้งานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 รองลงมาคือ ความสะอาดของโภชนาและอุปกรณ์ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จำนวนตู้น้ำเย็นเพียงพอกับจำนวนนักเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของ
นักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน
สำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านบุคลากร จำแนกรายข้อ

ด้านบุคลากร	($\bar{X}$)	(S.D)	ระดับ	ลำดับ ที่
1. สุขภาพแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร	4.10	0.85	มาก	2
2. ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร	4.09	0.81	มาก	3
3. การใช้ผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผมของแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร	4.01	0.90	มาก	6
4. การเข้าแถวเพื่อการรับประทานอาหาร	3.04	1.32	ปานกลาง	8
5. นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.41	1.20	มาก	7
6. นักเรียนยกภาชนะไปเก็บเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว	4.03	1.09	มาก	5
7. การดำเนินงานของครู	4.03	1.05	มาก	4
8. การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน	4.18	1.09	มาก	1
รวม	3.86	1.04	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมาคือ สุขภาพแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหารค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเข้าแถวเพื่อการรับประทานอาหารค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนให้เป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า

1.สถานภาพของเด็กนักเรียนที่อยู่ในโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จากการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุเฉลี่ย 14 ปี

2.ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จากการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการอาหารกลางวันรวมทุกด้าน ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันในแต่ละด้านตามค่าเฉลี่ย สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ 1.) ด้านบุคลากร พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก และข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การดำเนินงานของผู้บริหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเข้าแถวเพื่อการรับประทานอาหาร 2.) ด้านอาหารและการบริการ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก และข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดรายการอาหารหวานและผลไม้ 3.) ด้านภาชนะและอุปกรณ์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก และข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จำนวนภาชนะและอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนตู้น้ำเย็นเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและ 4.) ด้านสถานที่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก และข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่ใช้รับประทานอาหาร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีหลายประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

จากการศึกษาวิจัยระดับความพึงพอใจของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโครงการโภชนาการ รวมทั้งครู อาจารย์และผู้ประกอบการได้ตระหนักให้ความสำคัญต่อโภชนาการที่เด็กควรจะได้รับเพื่อให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง มีความพร้อมในการเรียน ตลอดจนการบริการสถานที่สะอาดแข็งแรงและปลอดภัย อีกทั้งโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนของโรงเรียนนั้น เป็นการช่วยเหลือเด็กที่ครอบครัวมีฐานะยากจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเพื่อให้เด็กได้รับสารอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย โดยโรงเรียนจะช่วยเหลือเด็กนักเรียนในรูปแบบของการจ่ายเงิน และให้เด็กนักเรียนเลือกหาซื้อกินเองภายในโรงอาหารของโรงเรียน โดยการช่วยเหลือดังกล่าว โรงเรียนมิได้หวังผลกำไรจากนักเรียนหรือผู้ปกครองแต่อย่างใด ทำให้เด็กรู้สึกดีและรับรู้ได้จึงส่งผลให้ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมนั้น นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับบุษรา เชนอานวย (2546 : 50) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักเรียน ต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อโครงการอาหารกลางวัน ดังเช่น วอร์แมน (Wolman, 1973 : 333) ที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของความต้องการ หรือแรงจูงใจ อีกทั้งอุทัย หิรัญโต (2523 : 272) กล่าวว่าไว้ว่า

"ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความสุขใจเนื่องจากสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเขาทำให้เกิดความสุข"

หากเมื่อพิจารณาเป็นด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจด้านบุคลากรเป็นอันดับหนึ่ง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดคือ การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อโครงการและเป็นการช่วยเหลือเด็กที่มีฐานะยากจนให้ได้รับอาหารเหมือนเด็กคนอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระรายจ่ายของผู้ปกครอง ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาโรงอาหารให้ดีขึ้น เพื่อให้นักเรียนรับประทานได้อย่าง

ทั่วถึงและปลอดภัยส่งผลให้นักเรียนรู้สึกดีในฐานะของผู้รับต่อผู้บริหารซึ่งอยู่ในฐานะผู้ให้ ดังที่ ธีรภูมิ ประทุมณพรัตน์ (2534 : 93-94) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวัน ไว้ว่า

“เป็นกิจกรรมในการกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่กระทำในรูปของการให้บริการที่ไม่คิดกำไรเพื่อให้เด็กได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีสุขภาพดีและการเรียนดี” สอดคล้องกับ พรรณี ข.เจนจิต (2538 : 288) กล่าวว่า

“ความพึงพอใจ เป็นเรื่องของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป” ตรงกับบุษรา เขินอำนวย (2546 : 53) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของครู โภชนาการ และผู้บริหารโรงเรียนสูงสุด เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อโครงการการทำงานที่เป็นขั้นตอนในรูปของคณะกรรมการดำเนินงาน ดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ นักเรียนได้รับประทานอาหารอย่างทั่วถึง และถูกหลักโภชนาการ ดังนั้นการดำเนินงานของผู้บริหารในฐานะผู้ให้ที่ไม่หวังผลกำไรหรือสิ่งตอบแทนจึงสามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียนได้เป็นอย่างมาก

ส่วนข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจอันดับสุดท้ายคือ การเข้าแถวเพื่อมารับประทานอาหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสมุทรพิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียนจำนวนมากถึง 2,002 คนและมีเวลารับประทานอาหารพร้อมกันใน 2 เวลา คือ เวลา 10.10 -10.30 น. และเวลา 12.10 -13.10 น.และการซื้ออาหารต้องเข้าแถว ดังนั้น เมื่อนักเรียนมารับประทานอาหารพร้อม ๆ กัน และต้องเข้าแถวซื้ออาหารทำให้นักเรียนรู้สึกอึดอัด และไม่สะดวกได้ แต่เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย โรงเรียนก็มีความจำเป็นต้องปลูกฝังเด็กให้มีมารยาทในการรับประทานอาหารเพื่อให้เด็กมีมารยาทที่ดีในการอยู่ในสังคมต่อไป ดังที่ ขวลิต พุทธวงศ์ (2525 : 53) กล่าวถึงความหมายในการจัดอาหารกลางวันว่า

“เพื่อความสะดวกแก่โรงเรียนในการควบคุมดูแลการรับประทานอาหาร ความสะอาดตลอดจนมารยาทในการรับประทานอาหาร”

จึงอาจทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดแก่นักเรียนได้ สอดคล้องกับบุษรา เขินอำนวย (2546 : 53) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในเรื่องการเข้าแถวรับประทานอาหารเช้าและมารยาทในการรับประทานอาหารต่ำ เช่นกัน เนื่องจากรู้สึกที่ไม่สะดวก

รองลงมาคือด้าน อาหารและการบริการ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องอาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ สูงที่สุด การที่นักเรียนให้ความสำคัญกับโภชนาการเป็นอันดับแรก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนประสบความสำเร็จในโครงการดังกล่าวในระดับที่น่าพอใจเนื่องจากว่าจุดประสงค์หลักของโครงการอาหารกลางวันคือต้องการให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ในหนึ่งมื้อ

อาหารต่อวัน ซึ่งสอดคล้องตามหลักโภชนาศาสตร์เบื้องต้นของ ศิริพันธุ์ จุลรังคะ(2542 : 9) ซึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติในการกินอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทยไว้ว่า

“ควรกินอาหารครบ 5 หมู่ โดยการบริโภคอาหารชนิดต่าง ๆ ให้มีการหมุนเวียนกัน เหมือนกับที่ วิจารณ์ วีระไวทยะ(2524 : 21) กล่าวว่า “การบริการอาหารกลางวันนักเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักเลือกรับประทานอาหารได้ถูกต้องถูกส่วน เป็นหลักประกันได้ว่าในวันนั้นเด็กได้รับสารอาหารต่าง ๆ ครบถ้วน อย่างน้อย หนึ่งในสามของมื้ออาหารในหนึ่งวัน อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 14) ก็ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการอาหารกลางวันว่า เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล รวมทั้ง ชวลิต พุทธวงศ์ (2527 : 53) ซึ่งกล่าวว่า

“โครงการอาหารกลางวัน เพื่อให้นักเรียนยากจนได้รับประทานอาหารคุณภาพดี มีประโยชน์ต่อร่างกาย ภายใต้การดูแลของครูโภชนาการ อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพที่ดีของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการลดภาระและค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง”

ส่วนข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำที่สุดคือ การจัดอาหารหวานและผลไม้ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าจำนวนผู้ประกอบการด้านนี้มีจำนวน 2 ราย ทำให้ความหลากหลายมีน้อยอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน หรืออีกนัยหนึ่งก็อาจเป็นเพราะว่าอาหารประเภทของหวานเด็กอาจไม่ชอบรับประทานเนื่องจากกลัวอ้วนในขณะที่อาหารประเภทผลไม้ค่อนข้างมีราคาแพง เมื่อนำมาขายในราคาสูงและการจัดรูปแบบการจำหน่ายไม่ดึงดูดลูกค้าทำให้นักเรียนไม่นิยมรับประทานมากนัก ส่งผลให้อาหารประเภทนี้นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำ ทั้งนี้ผู้บริหารและคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับโภชนาการที่เด็กควรได้รับจากอาหารหวานเป็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนอาหารประเภทอื่นนั้น แล้วแต่ความพึงพอใจของนักเรียนที่จะรับประทานเสริมต่างหากจากอาหารหลัก ดังที่ประยงค์ จินดาวงศ์ (2525 : 29) กล่าวไว้ว่า “การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้รับอาหารที่มีคุณค่าและปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย”

ถัดมาคือด้านภาชนะและอุปกรณ์ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดคือเรื่อง จำนวนภาชนะและอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในเรื่องของความเพียงพอในการบริการโดยได้มอบหมายให้คณะกรรมการโภชนาการ ได้กำกับดูแลให้ผู้ประกอบการได้จัดเตรียมอาหารและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสรับประทานอาหารได้เหมือน ๆ กันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับบุษรา เชนอานวย (2546 : 52) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดเรื่องจำนวนภาชนะและอุปกรณ์พอเพียงต่อจำนวนนักเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นผลมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการจัดซื้อภาชนะและอุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนทำให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารอย่างทั่วถึงสามารถสร้างความพึงพอใจให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี

ส่วนข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำสุดในด้านนี้คือเรื่อง จำนวนตู้ทำน้ำเย็นเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน อาจเป็นเพราะว่าจำนวนตู้ทำน้ำเย็นของทางโรงเรียนที่มีไว้บริการจำนวน 6 ตู้ เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักเรียนและความต้องการของเด็กซึ่งต้องการน้ำเย็นมากกว่าน้ำปกติ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะสภาพอากาศในปัจจุบันที่ค่อนข้างร้อน ประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศเขตร้อนอยู่แล้ว ยิ่งทำให้ความต้องการน้ำเย็นของนักเรียนมีมากขึ้น ทำให้ตู้ทำน้ำเย็นที่จัดไว้บริการอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการในบางช่วงได้ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ มาสโลว์ (Maslow 1954 : 80 - 91) ซึ่งได้ลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 3 ขั้นตอนคือ มนุษย์ความต้องการที่ไม่สิ้นสุดโดยความต้องการนั้นจะถูกจัดเรียงลำดับความสำคัญพื้นฐานไปสู่ความต้องการที่ซับซ้อนหรือเกี่ยวกับจิตใจมากขึ้น และสุดท้ายมนุษย์จะมีความต้องการลำดับต่อไปเมื่อความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว

ส่วนลำดับสุดท้ายคือด้านสถานที่ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหาร ส่วนในเรื่องที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่ำสุดคือเรื่องจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่รับประทานอาหาร จากกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นเพราะว่าขณะนี้ทางโรงเรียนโดยผู้บริหารคนปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาในหลาย ๆ ด้านรวมทั้งโรงอาหาร ซึ่งปัจจุบันใช้สถานที่ข้างอาคารเรียนเป็นโรงอาหารโดยต่อโครงหลังคาให้มีความแข็งแรงมีฝารอบด้าน โดยให้อากาศสามารถถ่ายเทได้สะดวก มีที่สำหรับประกอบอาหารของผู้ประกอบการแต่ละราย พร้อมโต๊ะและเก้าอี้สำหรับรับประทานอาหาร เพียงแต่จำนวนที่มีอยู่ในขณะนี้เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด

กน
31.716
26780
0549

อาจไม่เพียงพอได้ในบางครั้ง เวลาที่นักเรียนมารับประทานพร้อม ๆ กัน แต่ทั้งนี้ผู้บริหารและคณะกรรมการโภชนาการก็ได้ละเลยในปัญหาดังกล่าวโดยให้แบ่งเวลารับประทานอาหารเป็น 2 ช่วงเวลาเพื่อให้เกิดการกระจายได้มากขึ้น ซึ่งโดยภาพรวมแล้วคิดว่าในเรื่องของสถานที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเรื่องความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหารเป็นเรื่องหลัก ซึ่งก็สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ดังที่คู่มือวิชาการสุขาภิบาลอาหาร สำหรับเจ้าหน้าที่และครูผู้ดูแลโรงอาหารของโรงเรียน (2544 : 13) ซึ่งกล่าวว่า "โรงอาหารและโรงครัวต้องสร้างจากวัสดุอุปกรณ์ที่แข็งแรง ง่ายต่อการทำความสะอาด มีการกระจายและระบายอากาศดี แสงสว่างกระจายทั่วถึง อีกทั้งदारุง คีรีแรง(2541 : 46) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานที่ประกอบอาหารและรับประทานอาหาร ส่วนใหญ่พอใช้ได้ แต่มีสถานที่สำหรับนั่งรับประทานอาหารไม่เพียงพอทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในเรื่องนี้น้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ ในด้านเดียวกันนี้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นที่จะนำมาเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและคณะกรรมการโภชนาการโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยกว่าเรื่องอื่นในแต่ละด้านได้แก่เรื่อง การจัดอาหารคาวหวานและผลไม้จัดให้มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่ใช้รับประทานอาหาร รวมทั้งการจัดตู้น้ำเย็นเพื่อให้เพียงพอและสอดคล้องต่อความต้องการของเด็ก ที่มีจำนวนมากขึ้นพร้อม ๆ กับความต้องการที่หลากหลายมากขึ้นด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยเจาะลึกเฉพาะด้านโดยใช้สถิติขั้นสูงต่อไป เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาระดับของความพึงพอใจโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อตอบปัญหาการวิจัย ไม่ได้หาความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งผลการวิจัยบอกได้แต่เพียงว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างไรเท่านั้น ไม่สามารถบอกได้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจหรือมีความแตกต่างกันของตัวแปรส่งผลอะไรต่อความพึงพอใจหรือไม่ ดังนั้นหากมีผู้สนใจนำผลการวิจัยไปวิจัยต่อ โดยนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจบางตัวไปศึกษาว่าความแตกต่างของตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดกับระดับความพึงพอใจของ

นักเรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. การวิจัยผลสัมฤทธิ์ของโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน เพื่อให้ทราบว่านักเรียนยากจนที่ได้รับความช่วยเหลือด้านอาหารกลางวัน เหมือนหรือแตกต่างอย่างไรกับเด็กที่มีความพร้อม หรือเด็กกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ เพื่อนำผลมาใช้ในการดำเนินโครงการว่าควรจะต้องขยายหรือขยายโครงการเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2544). **คู่มือวิชาการสุขาภิบาลอาหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). **แนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา**. บทความ. (27 ตุลาคม 25648).Online.
- จิตวิทยาการบริหาร. (2542). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวลิต พุทธวงศ์. (2527). **โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อพัฒนาสุขภาพและสุขนิสัยของเด็ก**. วารสารสุขศึกษา – พลศึกษา – สันทนาการ. (10 มกราคม 2527) : 51-55
- ดาวรุ่ง ศิริแรง.(2541). **สภาพและปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). **สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการศึกษ**. วารสารการศึกษา กรุงเทพฯ. (24 กรกฎาคม 2544) : 8.
- ทวี ฤกษ์สำราญ. (2520). **โภชนาการ..** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. (2531). **หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ธีรพงศ์ อองลออ. (2528). **โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนชนบทอาจจะอยู่รอด**. วิทยาคารย. (10 พฤศจิกายน 2528) : 23
- ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์. (2534). **การบริหารกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. ม.ป.ป. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารและการจัดโรงเรียน** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุษรา เขินอำนวย. (2546). **ความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประคอง กรรณสูต. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์หนังสือ ม.สว่ง จำกัด.
- ประทีป สยามชัย.(2541). **เอกสารประกอบการบรรยายวิชาทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประยงค์ จินดาวงศ์.(2525). เอกสารการสอนชุดวิชาโภชนาการกับชีวิตมนุษย์ หน่วยที่ 2-5.

นนทบุรี. : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พนม พงษ์ไพบูลย์.(2543). บันทึกปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วารสารข้าราชการครู.

(21 ตุลาคม – พฤศจิกายน 2543) : 10-11.

พรณี ช. เจนจิต.(2543). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

ปิญญู สาร.(2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

รัชฎาภา อมาตยกุล.(2543). โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน กทม. วารสารการศึกษา.

กทม. (24 พฤศจิกายน 2543) : 28 – 34.

วีณะ วีระไวทยะ.(2524). อาหารเด็กในวัยเรียน. วารสารสุขภาพ. (22 มิถุนายน 2524) : 21.

สิริพันธุ์ จุลรังคะ.(2542). โภชนศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์.

สุชาดา ชำหฺร่น.(2538). การศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์.

สุชาติ โสมประยูร.(2525). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.

สมุทรพิทยาคม,โรงเรียน. (2548). รายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2548.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2527). คู่มือการจัดกิจกรรมโครงการ

อาหารกลางวัน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.(2547)หลักเกณฑ์และแนว

ทางการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ.(2544). แนวดำเนินการโครงการอาหาร

กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สรุปผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปี

การศึกษา 2541.(2542). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานการศึกษา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.(2534). รายการอาหารกลางวันเพื่อ

พัฒนาเยาวชน สำหรับโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานการศึกษา

อุดมศิลป์ ศรีสมบุญ.(2522). ปัญหาการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย บุญประเสริฐ.(2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ เอส ดี เพรส.

อุทัย หิรัญโต.(2523). **ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จันทร์กิจ.

หลุย จำปาเทศ.(2533).**จิตวิทยาการแนะใจ**. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาสน์.

Borgman. N.D. (1982). **Administration of School Lunch Programs for**

Small,Medium and Large Schools ". Dissertation Abstracts International.

(44 January 1984) : A.

Kale,K.E.(1981). " **The Relationship of Local School Food Policies and**

Nutritional Indices of Students in Two Florida School Districts".

Diddertation Abstracts International. 41 : 3808 - A

Krejcie,R.V. and D.W. Morgan. ~(1970). " **Determining Sample Size for Research**

Activities" . Educational and Psychological Measurement . 30 :

607- 610.

Maslow, A.H. (1954). **Motivation and Personality**. New York : Heroer & Row.

Wolman, B.B.(1973). **Dictionary of Behavioral Science**. Van Nostrand :Reinhold.

ภาคผนวก

ที่ ศธ.0564.06/81

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ท่านวิทยุรย์ ชังโต ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางบุษบา ชูแสง เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอ
ภาคินพนธ์ เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงิน
อุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยให้แก่นักศึกษา
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ที่ ศธ.0564.06/81

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ท่านผู้อำนวยการพลุมาศ ทับเกร็ด ผู้อำนวยการโรงเรียนระดังหิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางบุษบา ชูแสง เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอ
ภาคินพนธ์ เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงิน
อุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน สมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยให้นักศึกษา
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ที่ ศธ.0564.06/81

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ท่านรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ศิลปสมศักดิ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางบุษบา ชูแสง เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอ
ภาคนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงิน
อุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็น
ผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยให้แก่ศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงิน
อุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนสมุทรพิทยาคมให้มีคุณภาพและมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ ตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวันโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน ตามทัศนะของนักเรียนในโรงเรียนสมุทรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นอย่างดี

บุษบา ชูแสง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. ระดับชั้น

☐ 1. มัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ 2. มัธยมศึกษาปีที่ 2

☐ 3. มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. อายุ

☐ 1. อายุต่ำกว่า 12 ปี

☐ 2. อายุ 12 ปี

☐ 3. อายุ 13 ปี

☐ 4. อายุ 14 ปี

☐ 5. อายุ 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการจัดการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงาน

โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนโดยใช้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนโดยมีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด
4 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มาก
3 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
2 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อย
1 หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	อาหารและการบริการ					
1	อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่					
2	ปริมาณอาหารของอาหารเพียงพอกับความต้องการ					
3	การจัดอาหารควาอย่างหลากหลาย					
4	การจัดรายการอาหารหวานและผลไม้					
5	วิธีการประกอบอาหารของแม่ครัว					
6	ความสะอาดในการประกอบอาหาร					
7	วัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร					
8	การจัดอาหารตามความต้องการ					
9	อาหารมีความสะอาดและปลอดภัยจากฝุ่น และแมลง					
10	การจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาด					
11	การบริการน้ำดื่มได้เพียงพอกับนักเรียน					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	สถานที่					
12	ขนาดของโรงอาหาร					
13	ความสะอาดของโรงอาหาร					
14	แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศในโรงอาหาร					
15	ความเหมาะสมของสถานที่สำหรับใช้ประกอบอาหาร					
16	จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่ให้บริการอาหาร					
17	สภาพโต๊ะและเก้าอี้ที่ให้บริการอาหาร					
18	การกำหนดทางเข้าและทางออกเวลาให้บริการอาหาร					
19	การกำจัดขยะมูลฝอยและเศษอาหาร					
20	จำนวนและชนิดของถังขยะที่ใช้ใส่เศษอาหาร					
21	จำนวนอ่างล้างมือและปริมาณน้ำ					
22	การดักไขมันและเศษอาหาร					
23	การระบายน้ำเสียของโรงอาหาร					
24	ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงอาหาร					
25	ความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยของโรงอาหาร					
	ภาชนะและอุปกรณ์					
26	ความสะอาดของภาชนะและอุปกรณ์					
27	จำนวนภาชนะและอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
28	ภาชนะและอุปกรณ์มีคุณภาพดี เหมาะสมกับการนำไปใช้					
29	การล้างทำความสะอาดภาชนะและอุปกรณ์					
30	การจัดเก็บภาชนะและอุปกรณ์หลังการใช้งาน					
31	จำนวนตู้ล้างน้ำเย็นเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
32	สถานที่ติดตั้งน้ำเย็นมีความปลอดภัย					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	บุคลากร					
33	สุขภาพแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร					
34	ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของแม่ครัวและผู้เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร					
35	การใช้ผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผมของแม่ครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาหาร					
36	การเข้าแถวเพื่อมารับอาหารของนักเรียน					
37	นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร					
38	นักเรียนยกภาชนะไปเก็บเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว					
39	การดำเนินงานของครู					
40	การดำเนินงานของผู้บริหาร					

ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางบุษบา ชูแสง
วัน เดือน ปีเกิด	18 กุมภาพันธ์ 2513
สถานที่เกิด	2 หมู่ 2 บ้านภู ตำบลบ้านเป้า กิ่งอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	108/12 หมู่ 2 ตำบลบางเสาธง กิ่งอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 10540
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 1 – โรงพลักราษฎร์พิทยาสรรพ์ พ.ศ. 2529 มัธยมศึกษาปีที่ 4 – โรงเรียนหนองสูงวิทยาคม พ.ศ. 2532 ปวช. การบัญชี โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก เจียงเหินือ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2533 ปวส. คอมพิวเตอร์ โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก เจียงเหินือ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2535 ศศบ. การจัดการทั่วไป – วิทยาลัยครูสกลนคร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2537 เจ้าหน้าที่ธุรการ สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2539 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบางหัวเสือบุญแจ่มนิยมนิล จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2545 อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนสมุทรพิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2548 อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนสมุทรพิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสมุทรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูโรงเรียนสมุทรพิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ